

mika zemlja okoli solnca, in kako se premika njeni zvesti tovarš, namreč mesenc, okoli zemlje, in ž njo vred okoli solnca. Ako so te naše vednosti zanesljive, je tudi koledar zanesljiv; če ne, mora tudi koledar nezanesljiv biti.

Vednost, ki se z nebeškimi svetovi in njihovimi poti, tedaj tudi s planetom, ki ga je Bog nam v stanovanje odločil, namreč z našo zemljo v tej zadevi peča, se imenuje astronomija ali zvezdoslovje. Zato se tudi zamore reči: zanesljivost koledarja je odvisna od zanesljivosti zvezdoslovnih vednosti.

Pred vsem hočemo v poglavitnih obrisih pokazati, kako je stalo v času pred Kristusom z zvezdoslovjem, — tedaj tudi s koledarjem in z računanjem časa.

Z zvezdoslovjem so se najpoprej na jutrovem pečali. Priznati se mora, da so Kinezi že par tavežent let pred Kristusom, enako tudi Babilonci in Egipčani v tej zadevi marsikaj dosegli. Vendar vsi ti starodavni narodi niso imeli zanesljivega časoslovja; zlasti se njih leta niso popolnoma strinjala z dejanskim solničnim letom, to je, s časom, kojega zemlja potrebuje, da svoj tek okoli solnca enkrat dovrši in se zopet na svoje prejšnje mesto povrne. K temu potrebuje 365 dni, 5 ur, 48 minut, 45 sekund. Ne davno pred Kristusovim rojstvom je vpeljal Rimljan Julij Cezar, ki je takrat stal na čelu rimske republike, po njem imenovani „julijanski“ koledar, kateri je bil še več stoletij potem v splošni rabi. Ta koledar se sme v resnici zdatni popravek prejšnjih časoslovij imenovati; vendar tudi on ni popolnoma vstrezal dejanskim razmeram. Zato tudi zmešnjava v časoslovji ni nehala, ampak še vedno večja prihajala.

Leta 1582., ko je Gregor XIII. papež bil, je bila napačnost že tolika, da je prišlo pomladansko enakonočje \*) mesto na 21. marca, kedar je v resnici, že na 11. marca. Imenovani papež so tedaj ukazali, koledar popraviti, — najpoprej skozi to, da se je po 4. oktobru l. 1582. v računu 10 dni izpustilo in takoj s 15. oktobrom, dalje štel, potem skozi vrstjenje tako imenovanega prestopnega dneva vsako četrto leto (kar je že poprej veljalo) in skozi še druge popravke.

Ta po papežu Gregorju XIII. imenovani „gregorijanski“ koledar je po svojem bistvu še zdaj pri vseh omikanih ljudstvih v rabi; le Rusi in izhodni kristjani sploh računajo še vedno po starem koledarji. Zato tolika zmešnjava med njimi. Zdaj je med njimi in med nami razloček že skoraj za celih 13 dni v letu. Za toliko so oni zadej za nami.

(Dalje prih.)

## Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

(Spisal Jak. Gomilšak.)

V.

Ni potreba na dolgo in široko pripovedovati o tem, kar je sv. Metod Slovence bil in storil. Iz knjižic družbe sv. Mohorja, iz „Življenja svetnikov“, iz nad sto in sto prižnic smo Slovenci davno podučeni o tem: kako je sveti mož narodu ne le krščanske obrede in nauke, marveč tudi duha in šege vdehnil, kako je sv. mešo in vse obrede v slovenskem jeziku opravljal, kako neutrudljivo je po deželi hodil, učeč z besedo in lepim izgledom, in vredovaje povsod redno dušno pastirovanje po vrlih domačih duhovnikih. Najbrž obiskal je večkrat tudi sedanjo štajersko zemljo nad Dravo, kjer so stanovali in še stanujejo Slovenci; najbrž je prišel v slavni Ptuj in drugam. Še zdaj se pripoveduje, da je tudi v cerkvi sv. Benedikta, v onem času postavljeni, opravljal službo božjo, in oznanoval sveto vero. — Ne vé se prav, kedaj da je odišel sveti nadškof od Slovencev v drugi del velike svoje vladikovine, k Moravljanom. Še enkrat poznej, prišedši iz Nemčije, bival in deloval je nekaj časa v slovenskih pokrajinah, ko se je namreč bil zopet krvavi boj vnel med Moravljani in Nemci. V tem umerje, med leti 874—878 vojvoda Kocel, in sv. Metod, poklican po kralju Svetopolku, vrne se zopet v moravsko kraljevino. Ondi narod v Velegradu do sive starosti pastiruje.

Slovenec v Panoniji pak je po Koclovi smrti kmalu sreča in svoboda utonila. Žalovalo je ljudstvo za njim, kakor poprej za Privino, in to tem bolje, ker je se strahom pogled obračalo v prihodnost. Najbrž je tudi sedaj šla v zgubo poprejšna narodova samostalnost, posvetna in duhovna. Bratislav, Koclov naslednik, ne vé se prav, jeli tudi njegov sin, se je kazal celo od Nemcev odvisnega, dokler si teh pokrajin ni kralj Svetopolk prisvojil. Slovenci bili so pogostoma vpleteni v hude boje. Pridrli so sovražniki v domovino, teptaje in požigaje dela njih marljivosti in omike. Po smrti sv. Metoda je nehala tudi panonsko-moravska nadškočija, in tako je pripadla slovenska dežela zopet pod solnograško vladikovino. A nikoli ni vidila poprejšnjih zlatih dni, vera, krščansko življenje, kakor tudi blagostanje je čedalje bolj pojemale.

## Razne stvari.

(Razpis daril). Odbor „glasbene matice“ je odmenil sledeča darila: I. 20 gold. v srebru za najboljšo zbirko narodnih pesmi, to je iz naroda slovenskega nabranih napevov, katerih pa mora biti na številu najmanj deset. Zložene naj bodo čveteroglasno, ali pa enoglasno s spremljevanjem glasovira. Pri vsaki pesmici naj bo tudi zaznamovano, kje se je našla, kdo jo je nabralcu pel in v katerih krajih je znana. Skrbeti je tudi za

\*) Enakonočje pomeni čas, ko sta noč in dan enako dolga, kar se pripeti dvakrat v letu: 21. marca in 21. septembra.

to, da se vse kitice ene pesmi natančno spišejo. II. En cekin za skladbo, ki je primerna za Šmarnice, to je Marijina pesem, koja zna biti sestavljena ali za mešan zbor, ali samo-, dva- ali trospjev s spremljevanjem orgel. — III. En cekin za cerkveno skladbo, koja služi pri sveti meši kot vloga za ofertorij. — IV. En cekin za cerkveno skladbo, ki je pripravna za kak večji praznik, n. p. velikonočni, božični itd. O sestavi zadnjih dveh veljajo ista pravila, kakor pri drugi. Kompozicije morajo biti v lahkem, narodno-cerkvenem duhu zložene, da se lahko rabijo tudi v krajih, kjer se ne nahajajo posebno izurjene pevske moči. Besede morajo biti v slovenskem jeziku. Skladbe naj se pošljejo družbenemu tajniku g. Vojtehu Valenti do 31. maja t. l. brez podpisane imena, katero naj se priloži v zapečatanem listku. Poslani rokopisi se ne bodo vračali.

(Iz Mozirja) se nam piše 9. t. m., da: Gornje-savinska posojilnica se sedežem v Mozirji začela je delovati pod vodstvom g. Janeza Lipolda (ne Jožefa). Vsak četrtek je za posojilnico opravljen dan v Mozirji hiš. št. 10. Denarji se sprejemajo po 6 %.

Novi udje še zamorejo pristopiti. (Mrtvo dete) je bilo 4. t. m. najdeno v neki mlaki blizo Slov.-bistriške vozne in železne ceste. Srenjski predstojniki dobili so od sodnije povelje pozvedeti po neusmileni materi.

(Pri št. Ilu na Goričkem) v Selnici se je 7. t. m. nek nemšk človek pri tamošnjem srenjskem predstojniku žganja napil in potem v noči — obešil.

(V cerkvo sv. Trojice v Halozah) je 8. t. m. ropar ulomil in odnesel srebrno močno pozlačeno monštranco, srebrn kelih za obhajilo, 10 funtov vošččenih sveč, prte iz altarjev, vse skupaj 380 fl. vrednosti. V Digošah blizo Maribora pa so ga že prejeli, mu monštranco obesili na hrbet, kelih na prsa, sveče pa so mu dali v roke in tako so ga sramotno gnali na sodnijo.

(Iz Brašlove) se nam piše, da tamošnji srenjski pisar dobro ume nemški in slovenski govoriti in pisati.

Ivan Sirše, krčmar.

(Dražbe) od 15.—27. aprila: Flor. Selič-ovo v Kunjrtu 19. apr. vrednost 2772 fl. — Ant. Gajšek v Vodrišu, 16. apr. 3035 fl. — Jar. Pajmon v Lipoglavu, 20. apr. 1150 fl. — Lov. Arlič v Vitanju, 22. apr. 355 fl. — Kašp Klančnik v Vožji, 27. apr. 1200 fl. — Maria Loiggi v Cirknici 17. aprila pri mariborski sodniji, 9353 fl. — Marija Fric pri sv. Miklavži 16. apr. 260 gl. — Liza Sdovec v Konjicah 24. apr. 4200 fl. — Jak. Slokar v Pečovji 24. apr. 1210 fl. — Jan. Belec v Vlagušah 17. apr. 1290 fl.

**Najnovejši kurzi na Dunaju.**

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. % . . . . .	71	15
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem . . . . .	240	
Ažijo srebra . . . . .	103	
„ zlatá . . . . .	5	23

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujú		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan . . . . .	4	90	4	20	5	—	4	20
Rži . . . . .	3	90	3	45	4	—	3	15
Ječmena . . . . .	3	80	3	20	2	40	2	50
Ovsa . . . . .	2	20	2	—	2	60	1	80
Turšice (koruzo) vagan . . . . .	3	10	2	70	3	20	2	50
Ajde . . . . .	2	60	2	45	3	—	2	20
Prosa . . . . .	3	60	3	10	3	20	—	—
Krompirja . . . . .	2	10	1	80	2	—	1	65
Sena . . . . . cent . . . . .	1	80	1	80	1	—	1	—
Slame (v šopkih) . . . . .	1	40	1	40	—	80	1	20
„ za steljo . . . . .	—	80	—	95	—	60	—	85
Govedine funt . . . . .	—	25	—	24	—	26	—	24
Teletine . . . . .	—	26	—	24	—	26	—	24
Svinjetine . . . . .	—	28	—	24	—	35	—	28
Slanine . . . . .	—	36	—	32	—	36	—	30

**Loterijske številke:**

V Trstu 10. aprila 1875: 80 88 86 38 76  
Prihodnje sročkanje: 24. aprila 1875.

**Razglas.**

Po c. kr. okrajni sodniji v Ljutomeru se daja na znanje:

da se za prostovoljno dražbenje posestva gospe Franciške Kosi, katero se nahaja pri Malinedelji v katasterski srenji Vučkovec pod urb. št. 231 ad Schachenturn in ki ima prtiličen, zidan bram s štacuno in hlevi, potem dajnsak z žlahtnim trsovjem obsajen, vrtin sadovnjak, skupaj 1 oral 37 □ sežnjev, nastavi kot dražbinsk dan

**12. maj 1875 dopoldne od 10—12 ure**

na prostoru posestva, in sicer s to opazko, da je bram zavolj ugodne lege jako dober za krčmo in kupčijo, ki ste tudi dozdamj ondi bile.

Nastavljena cena znaša 3000 fl.; pod to ceno se posestvo ne proda. Vsak, ki se hoče udeležiti licitacije, mora poprej položiti 10 % nadavka ali v gotovih denarjih ali v hranilničnih knjižicah ali v državnih dolžnih pismih, ki se po dnevni denarni ceni vzamejo v račun.

Dražbine pogodbe se zamorejo pogledati v tukajšni uradniški kanceliji.

Ljutomer 18. marca 1875.

C. kr. okrajni sodnik:  
**Kastelle.**

**Oznanilo.**

2—3

**Vsake vrste semena**

s poroštvom, da bodo kalila, ponujam na prodaj, tudi špecarijsko blago: kavo, sladkor, ementalerski, švareberški in grogov sir, potem olje Monte St. Angelo, žlahtno olje iz mesta Lecce na Laškem, razne sorte rajža, potem vse domače pridelke, zrnje, moko itd. prodajam po najni ji ceni

**Konrad Grillwitzer,**

v stolni ulici in na velikem trgu  
v Mariboru.